

voortbrengen, was mij tot nu toe nog onbekend.

Onze tocht voortzettende, bereikten wij de kolonie purperreigers en mocht ik, naderbij komende, dezelfde vertooning zien, als de lepelaars mij een oogenblik te voren gegeven hadden.

Een heirleger dezer vogels vloog op en bleef zich statig in het luchtruim voortbewegen; hier kon ik voor het eerst voet aan wal zetten en wandelden wij, op gevaar af in den drassigen bodem te blijven steken, tusschen de reigernesten door.

Eigenaardig is het, dat hier de blauwe reiger geheel ontbrak; deze schijnt dus het gezelschap van de lepelaars te verkiezen boven dat van zijn roode stamgenooten.

Bestaat het nest van den eerste, evenals een kraaiennest, uit twijgjes, het nest van den purperreiger is geheel uit moerasmateriaal samengesteld en bevat in hoofdzaak dunne biezen en rietstengeltjes. Ook schijnen de purperreigers later te broeden, daar de meeste nesten nog onvoltooid waren en ik slechts één nest met twee eieren en twee nesten met één ei vond. Ook deze eieren zijn fraai, zacht blauw en zijn iets kleiner dan die van den blauwen reiger.

In dit gedeelte van het meer hoorde ik allerlei soorten rietzangers jubelen en zag ik een vogeltje ter grootte van de grasmusch, dat aanhoudend een lang roffelend geluid deed hooren, evenals de groote, groene sprinkhaan zulks kan doen.

Toen ik er later Brehm eens op nalas, werd ik vrijwel versterkt in mijne meening, den nachtegaalrietzanger of snor (*Locustella luscinioides*) voor mij gehad te hebben; maar met zekerheid zou ik het niet durven zeggen.

Op onze terugreis zag ik nog een vlucht kemphaantjes (*Pavoncella pugnax*). Waterhoentjes (*Gallinula chloropus*) heb ik dien dag niet gezien, hoewel zij er wel voorkomen. Gedurende den geheelen tocht zag ik eenige paren kuikendieven ronddoolen; die roofvogels komen hier zeer veel voor en richten met otters en wezels groote verwoestingen onder de eieren en jongen van het waterwild aan.

Ik hoop nu binnenkort het uitstapje nog eens te doen in gezelschap van ornithologische kennissen en verheug mij bij voorbaat reeds op dien genotvollen dag.

Den Haag, 7 Mei 1899.

C. STOLK.

CLIVIA'S.

Naast de *Aspidistra* is zeker de *Clivia* wel de meest verspreide kamerplant.

Geen raam haast, of men ziet er in April de menierroode bloemen prijken.

Al heeft de plant die algemeene bekendheid voornamelijk te danken aan de geringe zorg, die ze vereischt, toch verkeerden lang niet alle *Clivia*'s, die men hier en daar ontmoet, in even goede conditie. Het is daarom misschien niet ongewenscht, een korte behandeling dezer plant te geven. De *Clivia* dan, tegenwoordig ook *Himantophyllum* genaamd, behoort tot de zoogenaamde wortelgewassen. Zij houdt er namenlijk bijzonder dikke, vleezige wortels op na, die, als voorraadschuren der voor de plant benodigde voedingsstoffen, deze in staat stellen, gedurende het droge jaargetijde toch haar uiterlijke frischheid te behouden, hetgeen ons duidelijk maakt, waarom deze plant het zoo goed uithoudt in onze kamers. Zij wij namenlijk eens achteloos met het gieten, soms eenige weken zelfs, onze *Clivia* trekt er zich weinig van aan en blijft er even frisch om. Toch heeft zulk een ongeregelde behandeling natuurlijk invloed op den bloei der plant. Wij zullen straks zien, hoe men het gieten dient te regelen. De *Clivia* houdt van een zeer voedzame

grondsoort. Verteerde kleizoden, bladaarde, roet en rivierzand, door elkaar gemengd bijvoorbeeld en een ruime pot tevens, waarvan men den bodem bedekt met eenige potscherven, opdat het gat niet verstopt rake. De aarde in 'de pot moet zeer vast worden aangedrukt. Om de drie jaar minstens geve men versche aarde, waartoe men de plant uit den pot haalt en alle aarde van de wortels zooveel mogelijk verwijdt. Dikwijls is de pot in dien tijd van buiten groen uitgeslagen; men neme daarom in elk geval liever een nieuwen, ook al is er geen behoefte aan een grooter.

Wat de standplaats betreft: de *Clivia* groeit in elke kamer, mits zij vorstvrij staat en voldoende licht ontvangt. Men plaatse haar in den bloeitijd liefst op het zuiden en zoo dicht mogelijk bij het glas. De bloemen vertoonen dan een helder roode kleur in plaats van de ziekelijke safraangele tint, die men veelal aantreft. Wat het gieten betreft, neme men in acht, dat de plant heel wat water verdraagt van April tot October. In de wintermaanden echter giete men slechts spaarzaam. De groei staat dan zoo goed als stil, terwijl de bloeistengel zich ontwikkelen moet. Zoodra deze flink zichtbaar is, beginne men meer overvloedig te gieten en geve

men bloemenmest. De kleur der bloemen wordt dan nog aanmerkelijk beter. Dat men de bladen door middel van een natte spons reinigt van stof, spreekt van zelf. Ook plaatse men haar in de zomermaanden niet in de zon. De bladen behouden dan hun frissche, donkergroene tint. Voor degenen, die zich alsnog een Clivia mochten willen aanschaffen, diene het volgende.

Er zijn in de laatste jaren een menigte variëteiten van de gewone Clivia miniata in den handel gekomen, die de oorspronkelijke type ver in de schaduw stellen. Deze nieuwe variëteiten dan, onderscheiden zich op het eerste gezicht door een veel robuster voorkomen. De bladen zijn breed, leerachtig en laten duidelijk het netwerk om hun cellenweefsel zien. De bloemstengel is veel dikker en geeft veel meer bloemen. Ook zijn de bloemen veel grooter en hebben iets van een lelie, doordat de bloembladeren veel breeder zijn en elkaar aanvullen. Wil men nu zeker zijn, iets goeds te hebben, dan koope men in een bloemisterij zoo'n nieuwe variëteit *in bloei*. De kleuren variëeren van bleek geel tot donker menierood. Zoo'n plant, wanneer het een heele mooie variëteit is, kost dan natuurlijk een paar gulden meer dan de oude soort.

Onze plant laat zich zeer gemakkelijk vermenigvuldigen. De gewone manier is: groote planten te verdeelen na den bloeitijd, en de stekken elk afzonderlijk, mits van eenige wortels voorzien, in een pot te zetten. Eigenaardiger is het de plant door zaaiing aan te kweken. Wil men hiermede een proef nemen, dan ga men als volgt te werk. Zoodra

onze plant bloeit, knippe men al de meeldraden af, eer deze rijp stuifmeel hebben. Men neme nu het stuifmeel van een andere Clivia van minstens even goede hoedanigheid, doch liefst van een andere kleur en brenge dit over op de stempels van de onze. Wanneer men deze bewerking onderneemt midden op den dag, terwijl de bloemen door een zonnetje worden beschenen zal zij zeker slagen.

Wij dienen nu echter een jaar geduld te hebben eer wij in het bezit zijn van rijpe zaden en het is intusschen niet onmogelijk, dat de plant ons teleurstelt met hare bloemen, als wij niet overvloedig mest toegediend hebben, hetgeen tevens voor de vruchtvorming ook zeer gewenscht is. In allen gevalle wordt ons dit ruimschoots vergoed door de prachtige vruchten, die aanvankelijk groen, later alle kleuren van rood doorloopen tot donker bloedrood en tamelijk groot kunnen worden. Zijn de vruchten rijp, hetgeen in Mei het geval is, dan worden de zaden, die wel iets van een noot hebben, er uit genomen en dadelijk gelegd in platte aarden schotels, gevuld met rivierzand en zoo diep ondergedekt als de dikte der korrels. De zaden kiemen vrij spoedig en hetzelfde najaar heeft men reeds kleine plantjes, slechts van een enkel blaadje nog voorzien. Deze worden het volgend voorjaar elk in een klein potje met voedzame aarde gezet, waarin ze een jaar blijven. Men geeft nu elk jaar een grooter potje en na verloop van drie jaar kunnen ze bloeien bij den bloemist. Bij particulieren zal dit wel een paar jaar langer duren.

Zwolle.

J. WIND JZN.

HET INSECTARIUM IN N. A. M.

In de eerste plaats maak ik melding van het geschenk van den jonheer J. Muysken alhier, die mij, toen ik van mijn Pinkstertochtje uit Drente in Amsterdam teruggekeerd was, met een levenden vrouwelijken doodshoofdvlinder voor het Insectarium verraste.

Hoewel de doodshoofdvlinder in ons land niet tot de groote zeldzaamheden behoort, is het vinden van een levenden vlinder in Mei wel iets bizonders.

Dr. Oudemans schrijft hierover in den loopenden jaargang van het Tijdschrift voor Entomologie: „Imagines (van den doodshoofdvlinder) schijnen voornamelijk voor te komen in September en ook nog in October. Het aantreffen van imagines in den voorzomer is, zoo het inderdaad plaats vindt, stellig eene groote zeldzaamheid. In onze literatuur vind ik geen ander geval vermeld, dan hetgeen Sepp

mededeelt (Dl. III p. 100); en hoewel daar duidelijk gezegd wordt, dat de vlinder gevangen werd, en wel in Juni, zou ik eene dergelijke mededeeling steeds onder eenig voorbehoud als bewijs gebezigd willen zien, daar Sepp de geheele quaestie van het al of niet mogelijk zijn eener overwintering in de vrije natuur niet gekend schijnt te hebben.”

De najaarsvlinders zijn niet in staat hun soort voort te planten: de wijfjes hebben geen voldoende ontwikkelde eieren bij zich. Ze zijn uit rupsen gekomen, die gedurende den zomer op de bladeren van de aardappelen hebben geleefd en meermalen zijn ook uit deze rupsen de vlinders gekweekt. Een groot deel van de poppen echter komt in het najaar niet uit, maar eerst in den volgenden zomer. Dit uitkomen heeft alleen dan plaats, als de poppen *vorstvrij* hebben overwinterd. Poppen, die aan de